

МОНЕТАРНА ІНФЛЯЦІЯ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ЗІ ЗРОСТАННЯМ ЦІН

Зайцев О. В.

Сумський державний університет, Суми, Україна.

zavdnevnik@ukr.net

Suggested Citation: (Рекомендоване посилання:)

Zaitsev, O.V. (2016). Monetary inflation and its connection with rising prices, *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, (Volume VII, Summer), 3(17): 698 – 707, doi: 10.14505/jarle.v7.3(17).27. Available from: <http://www.asers.eu/journals/jarle/jarle-issues>

Article's History: (Історія статті:)

Received March, 2016; *Revised* April, 2016; *Accepted* May, 2016.
2016. ASERS Publishing. All rights reserved.

Анотація. Актуальність цього питання обумовлена відсутністю єдності поглядів щодо механізму кількісного обчислення інфляції. Отже, мета даної статті полягає в тому, щоб описати механізм чисельної оцінки показника інфляції, що ґрунтується на оцінці грошей витратами праці. Дані для аналізу було взято зі статистичних щорічників для 1996-2014 років. Було встановлено, що монетарна інфляція показує збільшення цінового навантаження на одиницю праці для продукції промисловості майже у 20 разів, а за той же період ринкове зростання цін на промислову продукцію відбулося тільки у 10 разів. Крім того, розрахунки показали, що темпи зростання монетарної інфляції є вищими за темпи зростання цін. Автор показав прямо пропорційний зв'язок між монетарною інфляцією та індексом цін та описав майбутні перспективи досліджень в цій області.

Ключові слова: сутність інфляції, цінова інфляція, монетарна інфляція, промислові ціни, фонд робочого часу, ВВП, витрати людської праці, індекс монетарної інфляції.

Класифікація JEL: G02, G17, C12.

Вступ

Інфляційні та девальваційні процеси мають потужний вплив на структуру національної економіки (Dyatlov та ін. 2016 р. Abdumanapov і ін. 2016 р.). Тому сучасна грошово-кредитна політика Національного банку України все більше концентрується на контролі інфляційних процесів (Cherevuk і Miroshnyk, 2016 р.). Та поряд з тим, досі немає єдності у поглядах щодо механізму кількісного обчислення інфляції. Цей факт викликає дискусії з приводу того, чи інфляція є самостійним процесом, відмінним від зростання цін, чи зростання цін і є безпосередньо процесом інфляції. Як приклад, у Статистичних щорічниках України показники інфляції часто замінюються таким показником як індекс зростання цін. Таке ж становище має місце і в деякій економічній літературі (Reed 2014 року, Kapetanios 2004). На нашу думку, індекс зростання цін не є показником інфляції. Це просто показник зростання цін, який лише за певних умов може бути викликаний інфляцією. Проте вважаємо що показником інфляції виступає монетарний чинник, який вимірюється за допомогою та з використанням показника витрат людської праці. Тобто, нами обґрунтовується безпосередньо оцінка грошей витратами праці, яка і є показником монетарної інфляції.

1. Методи, матеріали і результати

По-перше, оцінюємо ринкові ціни витратами праці в Україні в 1996 - 1999 роках (таблиця 1).

Таблиця 1

Оцінка промислових фактичних (ринкових) цін
витратами праці в Україні 1996 – 1999 р. р.

№ з/п	Показник	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6
1	Випуск товарів і послуг виробниками промислової продукції у фактичних цінах, млн. грн.	77848 [7, с. 18]	85590 [8, с. 34]	95561 [8, с. 34]	128516 [8, с. 34]
2	Середньорічна кількість працівників у промисловості, усього, тис.	4642 [8, с. 365]	4273 [8, с. 365]	4142 [8, с. 365]	3932 [8, с. 365]

3	Використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано), годин	1618*	1552*	1605*	1583*
4	Фонд відпрацьованого робочого часу працівників промисловості, тис. годин; (рядок 2 × рядок 3)	7510756	6631696	6647910	6224356
5	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу **	1,250000	1,264063	1,199103	1,214153
6	Кількість праці, що витрачена працівниками промисловості усього, тис. годин витрат праці (рядок 4 × рядок 5)	9388445	8382882	7971529	7557321
7	Оцінка грошей витратами людської праці (або — вартісна оцінка промислових ринкових цін), грн / на годину витрат праці (рядок 1 / рядок 6)	8,29	10,21	11,99	17,01

* Дивись далі по тексту **Пояснення 1**.

** Дивись далі по тексту **Пояснення 2**.

Пояснення 1. Мова піде про показники з позначкою (*), що надані у 3-му рядку табл. 1. Показники використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника у 1996 — 1999 роках в статистичних щорічниках України не надавалися. Але в них надавалася інформація про втрати робочого часу працівників по галузях економіки. Зокрема, втрати часу по галузі «Промисловість» були такими: 1996 рік — 377 годин [7, с. 395]; 1997 рік — 410 годин [7, с. 395]; 1998 рік — 431 година [9, с. 381]; 1999 рік — 398 годин [10, с. 401].

Якщо будемо знати розмір загального фонду робочого часу (явки та неявки) по промисловій галузі у відповідному році, то, зменшуючи такий показник на втрати часу, отримаємо показник фактично відпрацьованих годин. Аналіз по промисловості взаємозв'язку між фондом робочого часу (явки та неявки разом) та нормою робочого часу, яка залежить від тривалості

робочого тижня, за роки, починаючи із 2000 року, показав, що «Фонд робочого часу (явки та неявки)» загалом у промисловості найчастіше є на 10 — 20 годин нижчим за норму робочого часу при 40-годинному робочому тижні. Отже, у 1996 році норма робочого часу при 40-годинному робочому тижні становила 2010 годин [11]. Зменшуємо цей показник на 15 годин (середній поміж 10 та 20 годинами) і маємо орієнтовно показник «Фонд робочого часу (явки та неявки)» для 1996 року, який дорівнює чисельно — 1995 годин. Показник відпрацьованих годин дорівнює 1618* годин (1995 год. мінус 377 год.), який вносимо до колонки 1996 у 3-й рядок табл. 1.

Таким же є механізм розрахунку і для інших наступних років.

У 1997 році норма робочого часу при 40-годинному робочому тижні становила 1977 годин [12]. Зменшуємо цей показник на 15 годин і маємо показник «Фонд робочого часу (явки та неявки)» для 1997 року, який дорівнює чисельно 1962 години. Показник відпрацьованих годин дорівнює 1552* години (1962 год. мінус 410 год.), який вносимо до колонки 1997 у 3-й рядок табл. 1.

У 1998 році норма робочого часу при 40-годинному робочому тижні становила 2051 годину [13]. Зменшуємо цей показник на 15 годин і маємо показник «Фонд робочого часу (явки та неявки)» для 1998 року, який дорівнює чисельно 2036 годин. Показник відпрацьованих годин дорівнює 1605* години (2036 год. мінус 431 год.), який вносимо до колонки 1998 у 3-й рядок табл. 1.

І, нарешті, у 1999 році норма робочого часу при 40-годинному робочому тижні становила 1996 годин [14]. Зменшуємо цей показник на 15 годин і маємо показник «Фонд робочого часу (явки та неявки)» для 1999 року — 1981 година. Показник відпрацьованих годин дорівнює 1583* години (1981 год. мінус 398 год.), який вносимо до колонки 1999 у 3-й рядок табл. 1.

Пояснення 2. Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу (коефіцієнт вартості) показує кількість годин праці (тобто — трудову вартість) яку «вміщує в собі» одна астрономічна година роботи працівника. Підготовчий фактичний матеріал для розуміння та

розрахунку такого коефіцієнта вже існує понад пів сторіччя.

Із 70-х років ХХ ст. у спорті кількість виконаної спортсменом роботи вимірюють сумарною кількістю биття пульсу. Показник сумарної пульсової активності визначає суму ударів пульсу людини протягом часу її спортивної роботи. За початок відліку беруть частоту серцевих скорочень від 60 до 80 ударів за хвилину. Показник биття пульсу, наприклад, — «80 ударів за хвилину», — означає 80 ударів пульсу (серця) які дорівнюють одній астрономічній хвилині. Такий механізм вимірювання кількості праці цілком можливо і доречно застосувати і до людської праці на виробництві. Тим більш, що вже накопичено багатий фактичний матеріал стосовно досліджень зв'язку праці та серцебиття.

Конкретні види праці вже давно розподіляють на групи залежно від навантаження, використовуючи, як показник, частоту пульсу. У 1963 році в Англії Brown and Growden досліджували промислових робітників, пов'язаних з Slough Industrial Health Service і опублікували в «Slough Scales» такі дані, — залежність пульсу (в ударах за хвилину) від робочого навантаження: легка робота — 60-100, помірна 100-125, важка 125-150, дуже важка 150-175 ударів за хвилину [15, с. 156]. Групою вчених Франції, Швейцарії та Бельгії у 1967 була видана книга J. Scherrer «Physiologie du travail (ergonomie)» [16]. У цій книзі H. Monod and M. Pottier дають таку класифікацію робіт по частоті ударів серця: дуже легка робота — до 75, легка 75-100, помірна 100-125, важка 125-150, дуже важка 150-175, вкрай важка робота — более 175 ударів за хвилину [15, с. 204]. Прикладів таких досліджень можна навести багато.

Отже, якщо взяти кількість ударів пульсу за базу показника легкої роботи у 80 уд./хв., то помірна робота буде мати коефіцієнт — від 1,25 (100 уд./хв. : 80 уд./хв.) до 1,56 (125 уд./хв. : 80 уд./хв.), важка робота — від 1,57 до 1,87 (125 уд./хв. : 80 уд./хв.) до (150 уд./хв. : 80 уд./хв.), дуже важка — від 1,88 до 2,19 (150 уд./хв. : 80 уд./хв.) до (175 уд./хв. : 80 уд./хв.) і так далі. Ці коефіцієнти і є коефіцієнтами перерахунку фактичного робочого часу у години витрат праці.

Проведені дослідження дають можливість для 1996 року взяти коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу у розмірі 1,25(табл. 1, рядок 5). Звісно, такий коефіцієнт треба розрахувати на підставі натурних вимірювань на виробництві, але, такі вимірювання — справа недалекого майбутнього. Для 1997 року і для наступних років, до 2014 року включно, — проведемо розрахунки коефіцієнтів вартості на підставі існуючих статистичних даних. Звісно, фактичних даних для такого розрахунку ще ніхто ніколи не збирав, але, статистика дає показник використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано) в астрономічних годинах (рядок 3 в табл.1 та рядки 6 в табл. 3, 4, 5, 6). Якщо перемножити цей показник на коефіцієнт вартості, то й будемо мати показник витрат праці (тобто — трудову вартість), витрачену за один рік одним середньо-статичним робітником промисловості.

На підставі існуючих статистичних даних ще не маємо можливостей розрахувати коефіцієнт вартості безпосередньо. Але можемо підійти до його чисельної характеристики опосередковано. Можемо чисельно розрахувати не коефіцієнт вартості, а його змінність відносно попереднього року, а саме — індекс коефіцієнта вартості відносно попереднього року, який по суті відображає зміни коефіцієнта вартості також, як відображає, наприклад, зміни цін індекс цін. Механізм розрахунку наступний. Цілком природним є взаємозв'язок індексу вартості з індексом фізичного обсягу валового внутрішнього продукту. За початок відліку беремо 1996 рік. Тоді, індекс фізичного обсягу ВВП у 1996 році дорівнює 100,0 %, а індекс вартості дорівнює 1,0. (див. табл. 2). Добуток індексу вартості та показника фактично відпрацьованого робочого часу при незмінності всіх інших факторів впливає прямо пропорційно на фізичний обсяг ВВП. Отже, можемо записати, що для 1996 року $1618 \cdot 1,0 = 100,0 \%$, а для 1997 року $1552 \cdot I_v = 97,0 \%$. Якщо порівняти ці показники один відносно іншого то будемо мати:

$$1552 \cdot I_v / 1618 \cdot 1,0 = 0,97 / 100,0, \text{ звідки } I_v = 1,01125.$$

Нагадуємо, знайшли не коефіцієнт вартості, а індекс вартості (Ів) 1997 року відносно 1996 року взятого за 100%, або за 1,0. Для розрахунку коефіцієнта вартості у 1997 році треба Ів для 1997 року помножити на коефіцієнт вартості 1996 року: $1,250000 \cdot 1,01125 = 1,264063$ (результат в табл. 2). Наступний розрахунок: для 1997 року (тепер він базовий) $1552 \cdot 1,0 = 100,0$ %, а для 1998 року $1605 \cdot Ів = 98,1$ %. Якщо порівняти ці показники один відносно іншого то будемо мати:

$$1605 \cdot Ів / 1552 \cdot 1,0 = 0,981 / 100,0, \text{ звідки } Ів = 0,94861.$$

Для розрахунку коефіцієнта вартості у 1998 році треба Ів для 1998 року помножити на коефіцієнт вартості 1997 року: $1,264063 \cdot 0,94861 = 1,199103$ (результат заносимо в табл. 2). За таким механізмом розраховуються й інші показники — див. табл.2.

Таблиця 2.

Розрахунок коефіцієнта вартості, що перераховує астрономічні годин робочого часу у години вартості

Рік	Індекси фізичного обсягу валового внутрішнього продукту (у порівняних цінах), % до попереднього року	Використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника (всього фактично відпрацьовано), (див. відповідний рядок у Таблицях 1, 3, 4, 5, 6), годин	Індекс коефіцієнта перерахунку астрономічних годин робочого часу у години вартості відносно попереднього року (індекс вартості) (Ів)	Коефіцієнт перерахунку астрономічних годин робочого часу у години вартості (у вартісній години) відносно попереднього року (коефіцієнт вартості)
1	2	3	4	5
1996	100,0	1618	1,0	1,250000
1997	97,0 [17, с. 31]	1552	1,01125	1,264063
1998	98,1 [17, с. 31]	1605	0,94861	1,199103
1999	99,8 [17, с. 31]	1583	1,01187	1,214153
2000	105,9 [18, с. 29]	1433	1,16985	1,420377
2001	109,2 [18, с. 29]	1562	1,00182	1,422962
2002	105,2 [18, с. 29]	1596	1,02959	1,465057

2003	109,6 [18, с. 29]	1636	1,06920	1,566439
2004	112,1 [18, с. 29]	1685	1,08840	1,704912
2005	102,7 [18, с. 29]	1679	1,03067	1,757201
2006	107,3 [19, с. 30]	1679	1,07300	1,885477
2007	107,9 [19, с. 30]	1695	1,06881	2,015217
2008	102,3 [19, с. 30]	1673	1,03645	2,088672
2009	85,2 [19, с. 30]	1542	0,92438	1,930727
2010	104,1 [20, с. 31]	1627	0,98661	1,904875
2011	105,4 [20, с. 31]	1665	1,02994	1,961907
2012	100,2 [20, с. 31]	1669	0,99960	1,961122
2013	100,0 [20, с. 31]	1660	1,00542	1,971751
2014	89,9 [21, с. 11]	1612	0,92577	1,825388

Далі по тексту, в таблицях 3, 4, 5, 6 представлені ті ж розрахунки, що і в таблиці 1, але... . У Статистичних щорічниках України з 2001 року перестали оприлюднювати показник: «Випуск товарів і послуг виробниками промислової продукції в основних цінах, разом, млн. грн.». Тепер він став надаватися як три окремі показники, а саме: «Випуск товарів і послуг виробниками добувної промисловості в основних цінах, млн. грн.» (рядок 1 у зазначених таблицях), «Випуск товарів і послуг виробниками переробної промисловості в основних цінах, млн. грн.» (рядок 2) та «Випуск товарів і послуг у сфері виробництва та розподілення електроенергії, газу та води в основних цінах, млн. грн.» (рядок 3). Якщо скласти ці три показники, то й будемо мати узагальнюючий показник: «Випуск товарів і послуг виробниками промислової продукції в основних цінах, разом, млн. грн.» (див. рядок 4 в Таблицях 3, 4, 5, 6).

Таблиця 3.

Оцінка промислових фактичних (ринкових) цін витратами праці в Україні 2000 – 2003 р. р.

№ з/п	Показник	2000	2001	2002	2003
1	2	3	4	5	6
1	Випуск товарів і послуг виробниками добувної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	—	23411 [18, с. 29]	24386 [18, с. 29]	26484 [18, с. 29]

2	Випуск товарів і послуг виробниками переробної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	—	172759 [18, с. 29]	191301 [18, с. 29]	235289 [18, с. 29]
3	Випуск товарів і послуг у сфері виробництва та розподілення електроенергії, газу та води у фактичних цінах, млн. грн.	—	27905 [18, с. 29]	28227 [18, с. 29]	30360 [18, с. 29]
4	Випуск товарів і послуг виробниками промислової продукції у фактичних цінах, млн. грн. (ряд. 1+ ряд. 2+ ряд. 3)	175532 [17, с. 34]	224075	243914	292133
5	Середньооблікова кількість найманих працівників у промисловості, усього, тис.	4061 [18, с. 372]	3811 [18, с. 372]	3578 [18, с. 372]	3416 [18, с. 372]
6	Використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано), годин	1433 [8, с. 375]	1562 [17, с. 396]	1596 [22, с.444]	1636 [23, с.414]
7	Фонд відпрацьованого робочого часу працівників промисловості (астрономічні години), тис. годин (рядок 5 × рядок 6)	5819413	5952782	5710488	5588576
8	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу**	1,420377	1,422962	1,465057	1,566439
9	Кількість праці, що витрачена працівниками промисловості усього, години витрат праці (рядок 7 × рядок 8)	8265760	8470583	8366190	8754163
10	Оцінка грошей витратами людської праці (або — вартісна оцінка промислових ринкових цін), грн / на годину витрат праці (рядок 4 / рядок 9)	21,24	26,45	29,15	33,37

**Дивись вище по тексту Пояснення 2 (перед табл. 2).

Таблиця 4.

Оцінка промислових фактичних (ринкових) цін
витратами праці в Україні 2004 – 2007 р. р.

№ з/п	Показник	2004	2005	2006	2007
1	2	3	4	5	6
1	Випуск товарів і послуг виробниками добувної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	31766 [18, с. 29]	41149 [18, с. 29]	46125 [19, с. 30]	57563 [19, с. 30]
2	Випуск товарів і послуг виробниками переробної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	325820 [18, с. 29]	399039 [18, с. 29]	456729 [19, с. 31]	588203 [19, с. 31]
3	Випуск товарів і послуг у сфері виробництва та розподілення електроенергії, газу та води у фактичних цінах, млн. грн.	31961 [18, с. 29]	36739 [18, с. 29]	47318 [19, с. 31]	60898 [19, с. 31]
4	Випуск товарів і послуг виробниками промислової продукції у фактичних цінах, млн. грн. (ряд. 1+ ряд. 2+ ряд. 3)	389547	476927	550172	706664
5	Середньооблікова кількість найманих працівників у промисловості, усього, тис.	3408 [18, с. 372]	3416 [18, с. 372]	3362 [18, с. 372]	3287 [24, с.362]
6	Використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано), годин	1685 [25, с. 415]	1679 [26, с. 400]	1679 [18, с. 383]	1695 [27, с. 397]
7	Фонд відпрацьованого робочого часу працівників промисловості (астрономічні години),	5742480	5735464	5644798	5571465

	тис. годин (рядок 5 × рядок 6)				
8	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу **	1,704912	1,757201	1,885477	2,015217
9	Кількість праці, що витрачена працівниками промисловості усього, години витрат праці (рядок 7 × рядок 8)	9790423	10078363	10643137	11227711
10	Оцінка грошей витратами людської праці (або — вартісна оцінка промислових ринкових цін), грн / на годину витрат праці (рядок 4 / рядок 9)	39,79	47,32	51,69	62,94

** Дивись вище по тексту Пояснення 2 (перед табл. 2).

Таблиця 5.

Оцінка промислових фактичних (ринкових) цін
витратами праці в Україні 2008 — 2011 р. р.

№з/ п	Показник	2008	2009	2010	2011
1	2	3	4	5	6
1	Випуск товарів і послуг виробниками добувної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	91551 [19, с. 30]	78492 [19, с. 30]	119911 [28, с. 30]	157418 [28, с. 30]
2	Випуск товарів і послуг виробниками переробної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	751615 [19, с. 31]	628232 [19, с. 31]	810843 [28, с. 30]	970116 [28, с. 30]
3	Випуск товарів і послуг у сфері виробництва та розподілення електроенергії, газу та води у фактичних цінах, млн. грн.	77688 [19, с. 31]	85749 [19, с. 31]	98052 [28, с. 30]	129202 [28, с. 30]
4	Випуск товарів і послуг виробниками промислової продукції у фактичних	920854	792473	1028806	1256736

	цінах, млн. грн. (ряд. 1+ ряд. 2+ ряд. 3)				
5	Середньооблікова кількість найманих працівників у промисловості, усього, тис.	3188 [24, с.362]	2851 [24, с.362]	2860 [28, с.345]	2828 [28, с.345]
6	Використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано), годин	1673 [29, с. 391]	1542 [30, с. 387]	1627 [19, с. 380]	1665 [31, с.379]
7	Фонд відпрацьованого робочого часу працівників промисловості, тис. годин (рядок 5 × рядок 6)	5333524	4396242	4653220	4708620
8	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу **	2,088672	1,930727	1,904875	1,961907
9	Кількість праці, що витрачена працівниками промисловості усього, години витрат праці (рядок 7 × рядок 8)	11140020	8487943	8863802	9237875
10	Оцінка грошей витратами людської праці (або — вартісна оцінка промислових ринкових цін), грн / на годину витрат праці (рядок 4 / рядок 9)	82,66	93,36	116,07	136,04

** Дивись вище по тексту Пояснення 2 (перед табл. 2).

Таблиця 6

Оцінка промислових фактичних (ринкових) цін витратами праці в Україні 2012 — 2014 р. р.

№ з/П	Показник	2012	2013	2014
-------	----------	------	------	------

1	2	3	4	5
1	Випуск товарів і послуг виробниками добувної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	153036 [28, с. 30]	155870 [20, с. 31]	дані відсутні [20, с. 31]
2	Випуск товарів і послуг виробниками переробної промисловості у фактичних цінах, млн. грн.	947924 [28, с. 30]	904052 [20, с. 31]	дані відсутні [20, с. 31]
3	Випуск товарів і послуг у сфері виробництва та розподілення електроенергії, газу та води у фактичних цінах, млн. грн.	144578 [28, с. 30]	140522 + 22417 [20, с. 31]	дані відсутні [20, с. 31]
4	Випуск товарів і послуг виробниками промислової продукції у фактичних цінах, млн. грн. (ряд. 1+ ряд. 2+ ряд. 3)	1245538	1222861	1099352***
5	Середньооблікова кількість найманих працівників у промисловості, усього, тис.	2804 [28, с. 345]	2673 [20, с.357]	2297 [20, с.357]
6	Використання фонду робочого часу працівниками промисловості в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано), годин	1669 [24, с.370]	1660 [28, с. 352]	1612 [20, с. 362]
7	Фонд відпрацьованого робочого часу працівників промисловості (астрономічні години), тис. годин (рядок 5 × рядок 6)	4679876	4437180	3702764
8	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу **	1,961122	1,971751	1,825388
9	Кількість праці, що витрачена працівниками промисловості усього, години витрат праці (рядок 7 × рядок 8)	9177808	8749014	6758981
10	Оцінка грошей витратами людської праці (або — вартісна оцінка промислових ринкових цін), грн / на годину витрат праці (рядок 4 / рядок 9)	135,71	139,77	162,65

** Дивись вище по тексту Пояснення 2 (перед табл. 2).

*** Індекс продукції промисловості — 89,9% до попереднього року [32, с. 11], тоді: 1222861 тис. грн. × 0,899 = 1099352 тис. грн.

Підсумовуючи результати розрахунку показників вартісної оцінки промислових цін (колонка 2 в табл. 7) можемо виконати розрахунок щорічних індексів монетарної інфляції промислової продукції (колонка 3 в табл. 7) та провести їх порівнювання із офіційним оприлюдненим державною статистикою індексом цін на ту ж саму промислову продукцію (колонка 4 в табл. 7).

Таблиця 7

Розрахунок індексу монетарної інфляції промислової продукції

Рік	Оцінка промислових цін витратами людської праці (або, що одне й теж саме, — вартісна оцінка грошей що формували фактичні (ринкові) ціни на промислову продукцію), грн / на годину витрат праці	Індекс монетарної інфляції грошей які залучалися до процесу формування ціни промислової продукції (річний), % до попереднього року (розраховано нами)	Індекс цін виробників промислової продукції — річний, % до попереднього року (офіційна статистика); [Статистичні щорічники України]
1	2	3	4
1996	8,29	100,00	100,0
1997	10,21	123,16	105,0 [8, с. 75]
1998	11,99	117,43	135,3 [8, с. 75]
1999	17,01	141,87	115,7 [8, с. 75]
2000	21,24	124,87	120,8 [18, с. 68]
2001	26,45	124,53	108,7 [18, с. 68]
2002	29,15	110,21	103,0 [18, с. 68]
2003	33,37	114,48	107,6 [18, с. 68]
2004	39,79	119,24	120,5 [18, с. 68]
2005	47,32	118,92	109,5 [28, с. 62]
2006	51,69	109,23	114,1 [28, с. 62]
2007	62,94	121,76	123,3 [28, с. 62]
2008	82,66	131,33	123,0 [28, с. 62]
2009	93,36	112,94	114,3 [28, с. 62]
2010	116,07	124,33	118,7 [28, с. 62]
2011	136,04	117,21	114,2 [28, с. 62]
2012	135,71	99,76	100,3 [28, с. 62]
2013	139,77	102,99	99,9 [20, с. 61]
2014	162,65	116,37	117,1 [20, с. 61]
У	—	1961,96	992,91

підсумку з 1996 р. по 2014 р.		
-------------------------------------	--	--

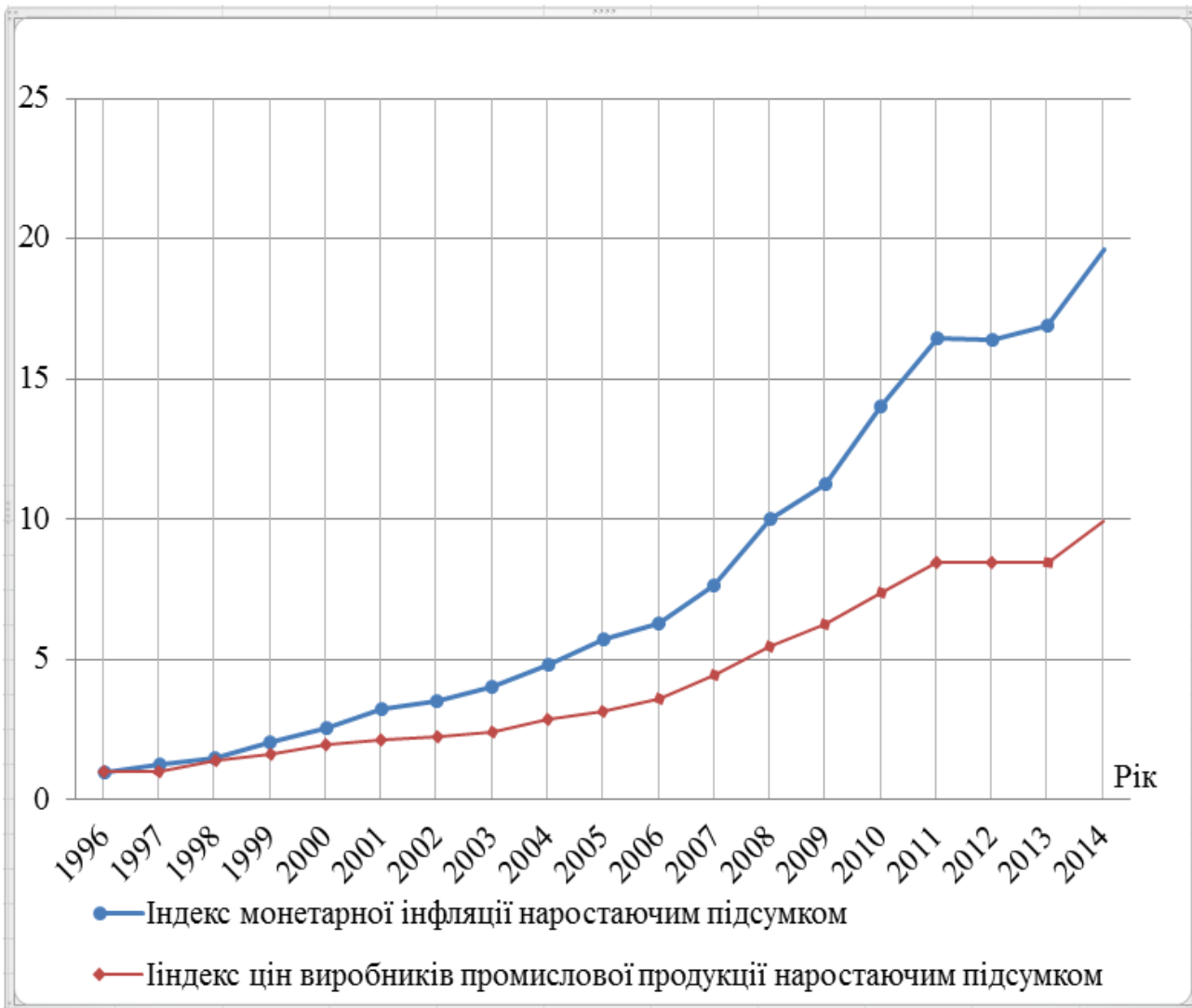

Рисунок 1. Графік порівнювання темпів росту індексів монетарної інфляції та індексів цін на промислову продукцію

Висновки

У даній статті розглянуто інфляційні процеси стосовно цін на промислову продукцію і тому, наступні висновки є коректними саме для

промислових цін в Україні в ситуації, що складалася впродовж 1996-2014 років.

Починаючи із 1996 року, з року введення в Україні грошової одиниці гривні, і до 2014 року, тобто за 19 років, монетарна інфляція показує збільшення цінового навантаження на одиницю праці для продукції промисловості майже у 20 разів (у 19,65), (колонка 2, табл.7). За той же період ринкове зростання цін на промислову продукцію відбулося тільки у 10 разів (у 9,93), (колонка 4, табл.7). Зважаючи на результативні дані що зібрані в табл. 7, та проілюстровані графіком, рис. 1, можемо запропонувати наступні висновки.

Темпи зростання монетарної інфляції не співпадають з темпами росту цін. Темпи зростання монетарної інфляції є вищими за темпи зростання цін. Явний не збіг темпів наглядно спостерігається на графіку, рис. 1.

Спостерігається прямо пропорційний зв'язок між монетарною інфляцією та індексом цін (принаймні, для промислових цін в 1996 — 2014 р. р. в Україні), — тобто, за умови зростання вартісної оцінки грошей, що формували фактичні (ринкові) ціни на промислову продукцію, індекс цін також зростає.

Також, спостерігається випереджуюча тенденція росту індексу монетарної інфляції стосовно до індексу цін, а саме, — спочатку зростає монетарний індекс, а вже після нього фіксується зростання індексу цін. Наприклад, індекс монетарної інфляції у 1997 році склав 1,2316, а індекс цін в цьому ж році був 1,05, іншими словами, у 1997 році рівень монетарної інфляції виріс на 23%, а рівень цін виріс лише на 5% (колонки 3 та 4 табл. 7). Але, наступного 1998 року рівень монетарної інфляції виріс на 17%, а рівень цін виріс на більш ніж 35%. Ми пояснюємо такий стрибок цін у 1998 році стрибком монетарної інфляції у попередньому році та ще й «добавкою» стрибка монетарної інфляції у поточному році. На наш погляд, монетарна інфляція є тим збурювачем, який викликає зростання цін. Монетарна інфляція є причиною росту цін, а не навпаки (принаймні, у даному дослідженні). Випереджувальна тенденція росту індексу монетарної інфляції по

відношенню до індексу цін має випереджувальний термін (проміжок часу) від 1-го року до пів року, — саме так можемо пояснити стрибок цін у 1998 році на 35%, — повністю спрацювала монетарна інфляція попереднього року та ще до якої приєдналася монетарна інфляція поточного року. Така ж випереджувальна тенденція спостерігається і в інші пари суміжних років, але не так явно, як у 1997 - 1998 роках. Це пов'язано з тим, що лаг впливу ϵ , вірогідно, меншим ніж один рік.

За умов зупинки росту монетарної інфляції зростання цін зупиняється також, причому, в той же часовий період, без лагу в часі, та ще й впливає на стабілізацію цін впродовж наступного періоду, можливо до року (див. 2012 — 2013 роки в табл. 7).

Всі попередні висновки потребують подальшої перевірки. Але один висновок можемо зробити, як узагальнюючий, вже тепер.

Показники монетарної інфляції та показники зростання цін (індекс цін, рівень цін) — це різні показники, які є самостійними за механізмами їх розрахунків.

Взаємозв'язок та взаємовплив цих показників потребує подальшого дослідження. Отже, цілком доцільним є такий напрям подальших досліджень. Необхідно виконати подібні розрахунки стосовно до індексу споживчих цін, до індексу цін реалізації продукції сільськогосподарськими підприємствами, індексу цін на будівельно-монтажні роботи, індексу тарифів на послуги пошти та зв'язку, індексу тарифів на вантажні перевезення, індексу цін інвестицій в основний капітал, а потім зробити узагальнюючі висновки, побачити на більш широкому дослідницькому матеріалі взаємозалежність або ж її відсутність між монетарною інфляцією та зростанням або падінням цін.

Використана література

1. Abdymanapov, S.A., Toxanova, A.N., Galiyeva, A.H., Muhamedzhanova, A.A., Ashikbayeva, Z.S. and Baidalinov, A.S. 2016. Government Support of Innovative Business in the Republic of Kazakhstan. International Electronic Journal of Mathematics Education 11(5): 1033-1049.

2. Galí, J. 2015. Monetary policy, inflation, and the business cycle: an introduction to the new Keynesian framework and its applications. New Jersey: Princeton University Press. 462.

3. Blanchard, O., Cerutti, E., and Summers, L. 2015. Inflation and activity—Two explorations and their monetary policy implications. National Bureau of Economic Research 6: 265-276.

4. Dyatlov, S., Bulavko, O., Balanovskaya, A., and Chudaeva, N. 2016. Principles of the Organization of the Global Economic System. International Journal of Environmental and Science Education, 11(10): 3783- 3790.

5. Reed, S.B. 2014. One hundred years of price change: the Consumer Price Index and the American inflation experience. Monthly Lab Rev, 137: 165-175.

6. Kapetanios, G. 2004. A note on modelling core inflation for the UK using a new dynamic factor estimation method and a large disaggregated price index dataset. Economics Letters, 85(1): 63-69.

7. Статистичний щорічник за 1997 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Українська енциклопедія, 1998. – 624 с.

8. Статистичний щорічник за 2000 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Техніка, 2001. – 600 с.

9. Статистичний щорічник за 1998 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Техніка, 1999. – 576 с.

10. Статистичний щорічник за 1999 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Техніка, 2000. – 648 с.

11. Норма тривалості робочого часу на 1996 рік. — [Електронний ресурс].
Режим доступу:

http://www.gov.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=1767&base=3.

12. Норма тривалості робочого часу на 1997 рік. — [Електронний ресурс].
Режим доступу :

http://www.gov.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=1757&base=3.

13. Норма тривалості робочого часу на 1998 рік. — [Електронний ресурс].
Режим доступу :

http://www.gov.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=1758&base=3.

14. Норма тривалості робочого часу на 1999 рік. — [Електронний ресурс].

Режим доступу:

http://www.gov.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=1759&base=3.

15. Руководство по физиологии труда. / Под ред. проф. М.И.Виноградова. — М. : Медицина, 1969. — с. 408.

16. Шеррер Ж. Физиология труда. Эргономия. / Ж.Шеррер, пер. с фр., Под ред. З. М. Золиной. — М. : Медицина, 1973. — с. 496.

17. Статистичний щорічник за 2001 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Техніка, 2002. — 646 с.

18. Статистичний щорічник за 2006 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2007. — 552 с.

19. Статистичний щорічник за 2010 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Август Трейд, 2011. — 560 с.

20. Статистичний щорічник за 2014 рік / за ред. І. М. Жук, — К. : Консультант, 2015. — 586 с.

21. Збірник «Україна — 2014» / відп. за вип. О. А. Вишневська, — К. : Держаналітінформ, 2015. — 28 с.

22. Статистичний щорічник за 2002 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2003. — 664 с.

23. Статистичний щорічник за 2003 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2004. — 632 с.

24. Статистичний щорічник за 2012 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Август Трейд, 2013. — 552 с.

25. Статистичний щорічник за 2004 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2005. — 592 с.

26. Статистичний щорічник за 2005 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2006. — 575 с.

27. Статистичний щорічник за 2007 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2008. — 572 с.

28. Статистичний щорічник за 2013 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Консультант, 2014. – 534 с.
29. Статистичний щорічник за 2008 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Консультант, 2009. – 571 с.
30. Статистичний щорічник за 2009 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Інформаційно-аналітичне агентство, 2010. – 566 с.
31. Статистичний щорічник за 2011 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Август Трейд, 2012. – 559 с.
32. Статистичний бюлетень за 2015 рік. / відп. за вип. О. А. Вишневська, – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 101с.
33. Cherevyk, N.V., Miroshnyk, T.O. 2016. Features of inflationary processes in Ukraine. Zhytomyr State Technological University bulletin. Issue: Economical sciences, 3(53): 31-43.

Бібліографічний опис: Zaitsev O. V. Monetary Inflation and its Connection with Rising Prices / O. V. Zaitsev // Journal of Advanced Research in Law and Economics. – Association for Sustainable Education Research and Science (ASERS), Romania. – Spiru Haret University, Romania. – 2016. – Vol. 7. – № 3. – С. 698 –707.